

lago. Svete podobe so častili na zunaj na ta način, da so jih poljubljali, užigali pred njimi svetilke ter kadilo in pripogibali koleno. V tem zunanem češčenju je znatno prednjačil vzhod pred zapadom.

Božja pota.

Ze prvi kristjani so romali v sveto deželo v dobi preganjanj. Posebno so prišla v navado romanja v Palestino, ko so zopet našli sveti križ. Koncem 4. stoletja so htelli vsi odlični možje celotnega tedanjega kulturnega sveta v celih skupinah v svete kraje. O tem svedočijo številni potopisi in najstarejši popis jeruzalemskega romarja je iz leta 333. Razven v sveto deželo so še romali v Rim, kakor pričajo o tem številni napisi po katakombah. Zelo obiskana božja pota je dobila prav zgodaj vsaka krščanska pokrajina.

Ruski boljševiki razstreljujejo najstarejše cerkve. Kakor že beleženo, se je spravi diktator Rusije Stalin nad cerkve ter samostane, katere pusti po-

rušiti od vojaštva prav do temeljev. — Tokrat hočemo opisati, kako je razstrelilo vojaštvo letos 27. januarja starodavni samostan Simonow pri Moskvi, ki je bil pozidan leta 1370. Deset silovitih eksplozij je porušilo: cerkev, samostan, štiri kapele in 100 metrov visoki zvonik. Nekaj ur po uničenju je prišlo 2000 delavcev s sekirami ter lopatami, da so razmetali razvaline. Komunistični voditelji so se sprehajali zmagoslavno med svetimi podobami, kamenjem, med ostanki stenskih slikarjev, premetavali so krste ter ostanke oltarjev in oznanjevali zbranemu ljudstvu ter časnikarskim poročevalcem konec »znamenja teme«. — Med ostanki zidovja in kamenitih krst so ležale človeške kosti. Starodavna cerkev je hranila ostanke svetega Sergija, sv. Jone ter več patrijarhov pravoslavne cerkve. Vse polno je bilo razbitih lobanj in členov hrbtenic. Dva psa sta brodlila ter vohala človeška okostja. — Na mestu samostana bodo postavili palačo dela, v kateri bo knjižnica, čitalnice in športna dvorana za 6000 delavcev iz sosednih tovarn.

znaka. Vse je bilo prepričano, da je objela Wilkinsa in njegove tovariše majka — ledena smrt. Te dni se je oglašil pogrešan iz polotoka Alaska in označil svetu potom radija, da se je vrnil iz raziskovalnih potovanj zdrav in z najbolj zanimivimi poročili.

V 12 dneh okoli sveta. Janez Henrik Mears je obletel v letalu celo zemeljsko oblo v 23 dneh. Sedaj se odpravlja s svojim pilotom na novi polet krog sveta, katerega hoče dokončati v 12 dneh.

Najstarejša industrija na svetu. Na vzhodnem Angleškem je mesto Brandon, ki je veljalo bogzna koliko desetletij za oni kraj, v kojega okolici je bila najstarejša industrija: kopanje kresilnih kamnov. Še ni tako dolgo, ko je igral kresilni kamen vsestransko važno ulogo. Pred 300 leti so bile kanonske krogle iz kresilnega kamna in istakot tudi ključavnice. Še sloviti angleški admiral Nelson je rabil v pomorski bitki pri Trafalgaru (1805) proti francosko-španskemu brodograditeljskemu kresilnemu kamnu. — Kresilna industrija v Brandonu je bila skozi stoletja ena najbolj cvetočih. Danes je zaposlenih v tem kamnolomu le še 6 delavcev, ki izdelujejo posnetke prazgodovinskih predmetov. V takozvani kameni dobi je rabil človek kresilni kamen za sekuro, za sulico, za konec pušice, za kladivo in sploh za vse orodje. — Pred dnevi so odkrili pri Dunaju v kraju Mauer podzemeljske rove za pridelovanje prazgodovinskega kresilnega kamna, ki so gotovo starejši nego 5000 let. Pri razkopavanju zemlje so zadeli najprej na okostja, ki so bila obdana od ilovnatih posod, volovskih ter jelenovih rogov. Malo proč od te najdbe so pa rovi, iz katerih je pridobival prazgodovinski človek kresilni kamen za svoja orodja s pomočjo jelenovega roga. Starinoslovci trdijo, da je kresilna industrija v Mauer pri Dunaju mnogo starejša od one na Angleškem.

Mesto brez solnca. Človeška naselbina, ki je krščena za mesto brez solnca, je moderno mesto s pravim imenom Rjukan na južnem Norveškem. Mesto je obdana od tako visokih gora, da ne posine vanj solnce celih 6 mesecev. — Najbolj severno mesto na celem svetu je Hammerfest, ki je pa tri mesece v letu brez solnca. Seve je eno četrtino leta v Hammerfestu noč in dan tema in morajo goreti neprestano električne luči, ker krilat nad temi severnimi kraji takozvana vedna — polarna noč. Mesto brez solnca Rjukan je znamenito radi tega, ker je rojstni kraj slovitega pisatelja Ibsena in ima na celem svetu največjo električno centralo, ki proizvaža 300 tisoč konjskih sil. Nad mestom v 300 čevljev morske višine se nahaja gorsko jezero Mösstrand. Iz jezera se je vlivala voda preko strme stene v nižavo do pred par leti, ko so uporabili ogromni vodopad za proizvajanje električne sile. Sedaj zborni na turbine v Rjukanu iz jezera v eni sekundi 50 tisoč litrov vode. Električni tok uporabljajo za pridobivanje norveškega salptra, ki roma po celem svetu.

NOVICE

Dva samomora. Dne 19. februarja si je pognal kroglo skozi glavo na obrežju v Studencih pri Mariboru 19 letni zasebni uradnik Dragotin Jordan. Po prepeljavi v bolnico je kmalu izdahnul. — Istega dne se je obesil v Kamnici pri Mariboru 46 letni krojač Ivan Zunko, ki zapušča ženo in šest nepreskrbljenih otrok.

V samomorilnem namenu si je pognal revolversko kroglo skozi desno sence v mariborskem hotelu dne 21. februarja 45 letni zastopnik neke tvrde Josip Brašič iz Polskave.

Utonil je v Dravi pri Fali posestnik Srečko Kure iz Janzeve gore. Utopljenca še niso našli.

Zmrznil. Od Sv. Lovrenca na Pohorju smo prejeli: Dne 19. februarja so našli krog desete ure predpoldne pri Kogelnikovi žagi Lenarta Jurčič, po domače Pušni Gregar, zmrznjenega. V noči je zašel po snegu v potok, kjer je zgubil pravo smer. Pijan ni bil, ker sicer bi bil padel in obležal v vodi. Poklicani zdravnik se je trudil, da bi ga spravil k življenju, a so bili vsi njegovi napor brezuspešni.

Malenkost povzročila smrt. Iz Trbovelj poročajo: Albin Kerše iz Gaberskega pri Trbovljah je prišel pred tremi tedni od vojakov. Stopil je v službo pri rudniku. Na nogi ga je obglodal čevljev in radi tega je umrl v par dneh na zastupljenju krvi.

Poroka. Dne 17. februarja je bila poročena Rezika Podvinski, iz veleugledne hiše Podvinskih v Blatnem pri Brežicah, z Janezom Molan iz Zdel. Poročil je vl. č. g. dekan v Zavrču Anton Podvinski. Na gostiji so darovali svatje za novo mariborsko bogoslovje 251 Din. Darovalcem: Bog plačaj, novoporočenemu vrlemu paru pa obilo sreče.

zadovoljnosti in blagoslova v zakonskem stanu!

Obsodba bivšega gerenta brežiškega okrajnega zastopa. Dne 21. februarja je bila pred celjskim okrožnim sodiščem izrečena obsodba nad bivšim gerentom okrajnega zastopa Brežice Kernetom ta-le obsodba: Obtoženi Franc Kene se obsodi radi zločina utaje in prevare ter zaradi napeljevanja Terezaje Rihel h krivemu pričevanju na tri leta robije (težke ječe) in na štiri leta izgube častnih pravic. Preiskovalni in zavarovalni zapor od 24. novembra 1925 do 5. marca 1926 ter od 11. avgusta 1929 do 21. februarja 1930 se obsojencu šteje v kazen.

Zopet ena žrtev alkohola. Od Nove cerkve nad Celjem poročajo: V nedeljo, dne 16. februarja ob 10. uri zvečer je zapustila družba fantov na novo odprto gostilno Pekošak precej vinjena. Med družbo fantov sta bila tudi moža Franc Kugler in njegov oče. Po kratkem prepiru je začel Franc Kugler streljati s samokresom. Nato pa potegne nož M. Smrečnik in zabode Franca Kugler v vrat. Kugler je po treh urah umrl. — Mladina! Ali vidiš v tem brezmejnem uživanju demona alkohola rešitev svojega življenja in mladosti? Gotovo vidiš v tem svojo propast, ali kljub temu drviš v odprto žrelo sovraga alkohola. Mladina, spametuj se! Ne zapravljaj svoje mladosti pri pijančevanju, ampak tam, kjer koristiš sebi in narodu!

To je ženin. V Djakovici v Srbiji se je poročil te dni 108 let stari mesar Ibrahim Gorjan s komaj 30 letno vdovo. To je drugi zakon še močnega starčka, ki je imel s prvo ženo 10 otrok, od katerih so umrli štirje.

Sloviti raziskovalec severnih krajev se zopet javil. Znameniti in celemu svetu znani ameriški raziskovalec severnih krajev, ki je bil tudi na severnem tečaju, Wilkins, se je zopet javil. Junija leta 1929 se je podal z ekspedicijo v severne pokrajine in od tedaj ni bilo o njem nobenega življenjskega

Natančnosti statistike. — Statistični urad v Washingtonu je ugotovil 22. januarja tega leta, ob 10.45 uri, da je bilo v Zedinjenih državah 121,950.000 oseb. V Združenih državah se rodi vsakih 13 sekund en človek, vsakih 23 sekund pa umre en Amerikanec. Vsako poldrugo minuto stopi en useljenec na ozemlje Združenih držav in vsakih pet minut se vrne eden iz Amerike v domovino.

Goreči zemeljski plin. Na jugu severnoameriške države Texas je pod zemljo polno plinov. Še le v zadnjem času so začeli naravne pline izrabljati in jih odvajati po ceveh v San Antonio in Houston. Ukrotili so vrelece, ki so izmetali dnevno 80 milijonov kubičnih čevljev plina. Nekaterih plinskih vrelec pa ni mogoče izrabiti radi premočnega pritiska. Divji plinski vrelci so strašen prizor in je podoben ognjeniku. Delovanje lahko nastopi nenadoma, ali ga pa oznani predhodno podzemeljsko gromenje. Naenkrat požene izbruh plina vso orodje iz navrtane luknje visoko v zrak. Iz vrelca se dvigne plinski steber, ki požene s seboj v višino več 100 metrov kamenje ter blato. Izbruh se odigra med žvižganjem in bobnenjem, katerega slišijo več milj daleč. Plin iztrga iz zemlje veliko žrelo, ki ima v premeru 30 do 60 metrov, v katerem vretena in godljata voda in blato. Radi drgnjenja se plin sam vname ter nastane naravna baklja od nepopisne velikosti. Novembra leta 1914 se je začel izbruh plinskega vrelca iz globine 2255 metrov in je izmetaval dnevno 50 milijonov kubičnih čevljev plina. Bobnenje izhlapevajočih plinov so slišali 10 km v daljavo in steber vrelce pare so videli 8 km daleč. Po treh dneh je prenehal izbruh za nekaj ur, nato se je ponovil ter trajal še par dni. Julija 1924 se je užgal plinski vrelci po iskri v okraju Duval. Še le po treh tednih so izbruh pogasili. Ta izbruh je bila v Texasu doslej najbolj čudovita prikazen. Plin ni vseboval niti kapljice olja. Po dnevu je bil goreči steber popolnoma čist ter brez dima. V noči je bil prizor nekaj bajno veličastnega. Dva km na okrog je bila okolica razsvetljena. V sredini obroča luči se je dvigal kvišku žvižgajoči in bobneči plinski steber.

Čudo drevesa. Amerikanski farmer Wade se je naselil v državi Washington, kjer je kupil polja ter gozdove. V njegovih šumah je našel na douglas jelke, ki so bile stare nad sto let in izredno debele. Iz svoje posesti je obiskal Wade prijatelja v državi Utah. Priporočeval je znanec o svojih jelkah, ki so prava čuda starosti in vsestranske razsežnosti. Prijatelj so označili njegova pripovedovanja za neverjetne bajke in ga zasmehovali radi pretiravanja. Wade je bil vznemoljen radi trdovratne nevere. Ko se je vrnil na svojo farmo, je pustil podreti najstarejšo in najdebelejšo jelko, ki je merila v premeru tri metre. Iz orjaškega in veliko nad sto let starega debla je odrezal na sredini hlood v dolžini šest m. Hlood je izdolbel, da je ostala samo še zunanja stena v debelosti 20 cm. Notranjost debla je priredil v stanovanje za dva človeka. V tem stanovanju je po-

267

Lepši zobje
SARGOV

KALODONT

leg dveh zlozljivih postelj še: ena pisalna in ena jedilna miza, nekaj stolov, omara za posodo in obleko, peč za kuho in ogrevanje ter električna luč. Stanovanje je dolgo 5 metrov in visoko 2 in pol metra. Tako opremljeni orjaški hlood je naložil na nalašč v to zgrajeni avtomobil, se uselil s svojo ženo in obiskal najprej svoje prijatelje v Utah ter jim dokazal, da njegovo pripovedovanje ni bila bajka. Wade še roma danes v čudnem stanovanju na avtomobilu iz mesta v mesto po Zedinjenih državah in razkazuje predvsem šolski mladeži čudo drevesa, ki je bilo posekano na njegovi farmi. Da mu vse verjame, še kaže kos neizdolbenega debla, na katerem je jasno videti naravno debelost in kroge, ki pričajo o nad stoletni starosti orjaške douglas jelke.

Po 100 letih najdena knjiga. Pred 100 leti je izšla v Berlinu knjiga od irskega pomorščaka O' Connella pod imenom »11 let v Avstraliji in na otoku Ponape.« Popis raznih doživljajev omenjenega Irca je bil tako zanimiv, da je vse seglo po knjigi, ki je bila razprodana na mah. Sčasom so pozabili na ta opis in pred kratkem so začeli iskati knjigo po celem svetu. Ohranjen je le še eden izvod in tega ima neki Amerikanec, ki bo radi druge izdaje knjige postal milijonar. Pisatelj O' Connell je prišel z 11 letom na ladjo, ki je prevažala angleške kaznjence v Avstralijo. Kot pomorščak je imel priliko, da se je seznanil temeljito z razmerami v Avstraliji. V svoji knjigi opisuje, kako je naselila Anglija belo človeško pleme v Avstraliji le potom kaznjencev. Ženske so uporabljali po tovarnah, kaznjenci pa so morali delati ceste, v kamenolomih in obdelovati zemljo. Večina onih, ki so prestali kazen živi, se ni več vrnila, ampak so se v Avstraliji oženili in ostali vedno tamkaj. V Avstraliji je bil O' Connell tri leta. Ko se je peljal na ladji proti Karolinskim otokom, se je ladja razbila, on se je rešil iz valov in se pokazal kot prvi bel človek med domačimi divjaki na otoku Ponape. Zgrabili so ga in ga peljali v zelo veliko dvorano, kjer so bili zbrani poglavarji ondotnih plemen in je bilo krog in krog vse polno dračja. Prepričan je bil, da je zašel med ljudožrce, ki si ga bodo privoščili. Po dolgem prestrašenem ogledovanju okolice, je zapazil na sredini dvorane prostor, kjer so pekli zaklane pae. Ko je bila pečenka pripravljena, so

se mu vsi poglavarji poklonili in ga povabili na pasjo gostijo njemu na čast. Ostal je med miroljubnimi otočani 5 let, se tamkaj oženil, imel dva otroka in živel kot divjak. Rešila ga je ameriška ladja, na kateri je pobegnil na Manilo. Tukaj so ga smatrali za pobeglega kaznjence in ga vtaknili v zapor. Ko je bil izpuščen, se je odpeljal v kitajsko mesto Kanton in prepotoval peš Kifajsko do Pekinga. Vse to pripoveduje O' Connell v svoji knjigi, ki bo doživela po 100 letih drugo izdajo.

Prijateljstvo med živalmi. Nemški naravoslovec profesor Schmiedt beleži glede prijateljstva med živalmi sledeče zanimivosti: Prijateljstvo med živalmi se razvije s časom in to ne le med posameznimi vrstami, ampak ponajveč med čisto različnimi živalmi. On sam je imel psa in mačko. Skrajna sta se sovražila. Breja mucka se je začela lepega dne zvijati v hudih krčih. Krik je psa tako ganil, da je začel večletno sovražnico lizati. Nad vse začudeno je gledal in opazoval kmalu zatem izkoten mladiče. Najprej je lizala naraščaj mačka, koj za njo pa pes. Mlade mucke so sledile psu ravnotako kakor materi. — Še bolj izreden je slučaj prijateljstva med psom in koštrunom, ki sta skupaj zrasla. Sčasom je tekal koštrun kakor pes, pes pa se je pasel po travi kakor bi bil prežvekovalec. Večkrat se je tako najedel trave, da je preobilnost izbruhal.

Divjanje ruskih sovjetov proti cerkvi. Dne 19. februarja tega leta je prispelo v Moskvo nad 200 tovornih avtomobilov, ki so pripeljali iz moskovske gubernije cerkvene predmete iz bakra. — Kovino bodo uporabljali za napravo poljedelskih strojev. V Kronstatu bodo porušili tamkajšnjo veličastno katedralo. V Ukrajini so zaprli 6 škofov, med temi metropolita Lipkovskega, ki je starček od 80 let. Na povelje sovjetov je ukinjena ukrajinska cerkev s 2500 župnijami in je bilo zaprtih 700 cerkva.

Zdravnik dr. Jos. Marcius v Framu sprejema stranke od 1. marca naprej v vili Serbinek I nadstropje šte. 3. 224

Gospa, Vi sto čuvarica zdravja Vaše rodbine. Pazite zato na snago v hiši in perite dosledno le s pravim terpentinovim milom gazela. 151

Ribarsko društvo naznanja svojim rednim članom, da sprejema društveni blagajnik, g. Ferdo Greiner, Maribor, Gosposka ulica 2, prijave za ribolovne karte v postrvnih potokih za letošnjo sezono do 28. februarja tega leta. 271